

УДК 352 (477) : 316.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.3.2/43>**Євченко О. В.**

Державний університет «Житомирська політехніка»

Яблонська Н. М.

Державний університет «Житомирська політехніка»

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ПАРТИСИПАЦІЇ У РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

У статті розглянуто основні переваги застосування інструментів партисипації до реалізації молодіжної політики на місцевому рівні, розкрито важливість урахування потреб цільових аудиторій шляхом залучення різних груп молоді до проведення опитувань, також з'ясовано можливості, які надає використання принципу партисипації виконавчому органу місцевої ради, відповідальному за реалізацію молодіжної політики в громаді. Проаналізовано результати опитування молоді Житомирської міської територіальної громади, проведеного у 2023 та 2024 роках, у порівнянні з періодом до повномасштабного вторгнення й окреслено можливості використання результатів опитування для покращення молодіжної політики громади, залучення молоді до її розроблення та реалізації. На прикладі діяльності управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради показано важливість проведення опитувань молодіжної аудиторії та шляхи створення сприятливих умов для розвитку молоді, визначення пріоритетних напрямів молодіжної політики на основі врахування потреб молоді різних вікових, соціальних та статевих груп. Розглянуто питання публічного управління у сфері молодіжної політики через призму налагодження партнерських відносин між органом місцевого самоврядування та молоддю. Доведено, що управління, засноване на засадах партисипації, допомагає згуртуванню громади та ефективній співпраці задля покращення якості життя громадян. Автори статті розглядають можливості щодо формування більш ефективної молодіжної політики, що значною мірою залежить від об'єднання зусиль владних структур, організацій громадянського спрямування та молодіжного представництва як основного носія інноваційного потенціалу, адже молодь виступає рушійною силою у важливих процесах, гостро реагуючи на несправедливість і не боячись відстоювати власну думку.

Ключові слова: партисипація, опитування, компетентність, комунікація, молодь, громада, потреби, пріоритет, управління, самоврядування.

Постановка проблеми. Важлива проблема сучасного етапу розвитку демократичного суспільства в Україні – питання забезпечення відкритості органів публічної влади, вирішення якої неможливе без активної й усвідомленої громадянської участі. Одним із механізмів та інструментів прагматичної комунікації у публічному управлінні є вивчення потреб шляхом опитування, котре допомагає втілити результати громадянської партисипації як усвідомленої участі громадян в ідентифікації та втіленні в життя актуальних рішень. Партисипація дозволяє застосувати принцип «нікого не залишити осторонь» на всіх етапах реалізації політики, зокрема планування, реалізації, моніторингу й оцінки, аби не допустити та не закріпити нерівності.

Реалізація молодіжної політики, яка є складовою державної політики загалом, набуває в Україні

неабиякого значення. Складні політичні й економічні умови, в яких опинилася країна у зв'язку з агресією РФ, а також загроза демографічної кризи, пов'язана із ризиком загибелі й каліцтва на війні, виїздом закордон та не поверненням назад населення репродуктивного віку, стають викликом, неврахування котрого може призвести до невідворотних наслідків уже в найближчій перспективі. Усі вищевказані фактори стримують реалізацію молодіжної політики, потребують постійного перегляду основних векторів розвитку, коригування заходів. У цьому контексті вивчення потреб цільових груп набуває важливого значення.

Ефективна молодіжна політика як засіб запобігання означених ризиків на національному, регіональному й місцевому рівнях має знаходитися у фокусі державної та суспільної уваги, а механізми її реалізації постійно вдосконалюватися

з урахуванням нових умов, створюючи міцний фундамент для стабілізації, відновлення та продукування нового на основі європейських цінностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження молодіжної політики в Україні здійснювали М. Головатий, М. Гуцалова, Л. Кривачук, С. Луценко та ін., приділяючи увагу питанням, пов'язаним із формуванням та станом молодіжної політики. У роботі М. Головатого [2] визначено головні складові, що забезпечують молодіжну політику, зокрема, законодавча і виконавча влади, а також молодіжний рух. Розвідки М. Гуцалової [8] визначають принципи, які мають бути закладені в основу державної молодіжної політики. Аналізуючи закордонний досвід здійснення молодіжної політики, С. Луценко [10] визначає основні напрями формування й реалізації молодіжної політики в Україні. У контексті необхідності поєднання партисипаційного процесу із ефективною комунікацією здійснювали дослідження Л. Хашиєва, О. Левченко, Н. Величко, Л. Ковшун та ін. Так, Л. Хашиєва [11] розглядає питання теоретичної основи модернізації системи державного управління на засадах соціально-філософської комунікативної парадигми. Осмислюють поняття учасницької демократії та надають окремі практики й інструменти дослідження партисипації О. Левченко, Н. Величко, Л. Ковшун [12]. Однак питання проведення опитувань молодіжної аудиторії як інструменту партисипації недостатньо розроблені. Це обґрунтовує доцільність проведення дослідження, присвяченого використанню опитувань молоді як інструменту залучення до реалізації молодіжної політики на рівні громади.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження специфіки та основних переваг використання інструментів партисипації, зокрема опитування, у реалізації молодіжної політики на прикладі Житомирської міської територіальної громади і визначення шляхів удосконалення реалізації молодіжної політики на місцевому рівні.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- визначити сутність поняття «молодіжна політика»;
- з'ясувати особливості застосування партисипації у роботі з молодіжною цільовою аудиторією як складової формування інформаційної відкритості органу влади;
- репрезентувати позитивний досвід використання методу опитування для визначення потреб молоді на прикладі органу місцевого самоврядування.

У ході дослідження було використано загальнонаукові методи дослідження (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, зокрема, аналіз наукових статей, аналіз й узагальнення фактів) та емпіричні (оцінка потреб у формі опитування / соціологічного дослідження, а також опис результатів дослідження).

Оцінка потреб молоді громади – це соціологічне дослідження, яке проводить уповноважений підрозділ органу місцевого самоврядування або делегує означене завдання відповідному інституту громадянського суспільства. Таке дослідження / опитування спрямоване на вивчення поведінки, потреб, відносин, соціальної взаємодії груп людей у різних сферах життєдіяльності, отримання нової інформації, встановлення закономірностей, простеження динаміки різних соціальних процесів. Дослідження / опитування переважно проводять для опису соціальної реальності, з'ясування особливостей функціонування окремих соціальних груп, соціального прогнозування тощо. Оцінка потреб молоді громади – це процес, який дозволяє залучити різні зацікавлені сторони, виявляє потреби у послугах, інфраструктурі, комунікації тощо, а також дозволяє забезпечити доступність і якість, визначає бар'єри та прогалини у наявній системі реалізації молодіжної політики.

Оцінку потреб молоді громади можна здійснювати в кілька етапів, зокрема можемо виділити підготовчий (вивчення й аналіз наявних даних, розробка плану проведення оцінки потреб); основний (проведення збору даних, систематизація зібраної інформації, поєднання її з даними, отриманими з інших джерел, аналіз отриманих даних); заключний (підготовка звіту за результатами оцінки та представлення її результатів, проведення пріоритизації потреб, розроблення плану дій).

Виклад основного матеріалу. Одним із пріоритетних напрямів політики не лише держави в цілому, а й кожної конкретної території, особливо в умовах воєнного стану має стати підтримка розвитку молоді, творення та забезпечення функціонування системи послуг для відновлення й повноцінної життєдіяльності молодих людей, захист їхніх прав та інтересів. Провідним шляхом вирішення цих питань є належна реалізація молодіжної політики. Молодіжна політика – це «напрямок державної політики, спрямований на створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов і гарантій для соціалізації та інтеграції дітей та молоді в суспільні процеси, що здійснюються в інтересах дітей та молоді та

за їх участю» [1]. Означений напрям державної політики може стати одним із найперспективніших. Він охоплює значний спектр актуальних питань, пов'язаних із життєдіяльністю доволі широких верств населення, адже відповідно до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» молоддю вважають громадян віком від 14 до 35 років. Метою молодіжної політики є створення умов для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Україні, підвищення рівня її самостійності та конкурентоспроможності, забезпечення активної участі в суспільному житті.

Ефективність молодіжної політики в умовах воєнного часу значною мірою залежить від єдності та скоординованості дій виконавчої влади, місцевого самоврядування і молодіжного представництва, адже як «державна політика в цілому, так і молодіжна політика зокрема значною мірою реалізуються через саму молодь» [2]. Вона засновується на формуванні моделі роботи з молоддю на засадах принципів партисипації – «молодіжної участі», яка враховує територіальні особливості молодіжної роботи відповідно до конкретних потреб молоді. Тому пропонується дослідження є актуальним та важливим напрямом діяльності самоврядування, оскільки молодіжна робота, з одного боку, «орієнтується на потреби молоді, спрямована на набуття молодими особами необхідних компетентностей з урахуванням соціально-економічних умов» [1], а з другого – безпосередньо виявляється засобом інтеграції молоді в дієве життя громади і країни.

Партисипація (англ. «брати участь») передбачає «свідому активну участь громадян у формуванні, виробленні та реалізації політичних та інших життєвих рішень» [3], залучення в означеному контексті молоді до процесів прийняття рішень стосовно реалізації молодіжної політики. Це учасницьке управління, що дозволяє у найпрагматичніший спосіб підтримати ініціативи, а також «сприяє прийняттю легітимних рішень – тих, які будуть визнаватися членами громади, бо вони прийняті за їхньої безпосередньої участі та з урахуванням їхніх інтересів» [4]. Традиційно вирізняють громадську (горизонтальну) та публічну (вертикальну) партисипацію. Саме публічна партисипація полягає в активній участі молоді у формуванні та реалізації молодіжної політики, взаємодії з органами влади, на рівні громади – з органом місцевого самоврядування. Натомість завдяки публічній партисипації орган місцевого самоврядування може надавати послуги, вживати заходи, котрі відповідають реальним потребам молоді різ-

них вікових категорій. Окрім того, такі рішення завдяки прозорості їх прийняття забезпечують високий рівень довіри до владних структур. Отже, серед переваг партисипативного підходу, передусім, слід визначити підвищення якості рішень, що безпосередньо спираються на конкретні потреби, досягнення довгострокової стійкості результатів, запобігання внутрішнім конфліктам, встановлення соціальної справедливості, підвищення поінформованості різних соціальних та вікових груп тощо [5].

У період Covid-19 та під час воєнного стану в Україні почали активно розвиватися онлайн-інструменти громадянської участі, зокрема онлайн-опитування. Такі опитування з різноманітної тематики є поширеними в країнах Європейського Союзу [13]. Для виконання власних повноважень у сфері молодіжної політики у структурі виконавчого комітету місцевої ради утворюються відповідні підрозділи (відділ чи сектор) або повноваження покладаються на відповідальних працівників виконавчого органу. Саме вони залучають до процесу оцінки потреб молоді як цільову аудиторію, надають їй повноваження щодо участі в усіх етапах проведення оцінки, включаючи збір даних і їхню інтерпретацію, визначення пріоритетів та ресурсів, а також розробку стратегій, спрямованих на задоволення виявлених запитів та потреб молодіжної аудиторії з урахуванням віку та статі.

В умовах децентралізації влади, особливо в умовах війни, істотно трансформувалася структура й організація надання послуг та особливості реалізації політики, зокрема молодіжної. Визначення потреб проводиться з метою прийняття управлінських рішень щодо розвитку молодіжної політики та окремих її складових й оптимізації системи надання послуг, а також планування й перерозподілу бюджетних коштів між напрямками діяльності.

Розглянемо застосування оцінки потреб у формі опитування як інструменту партисипації на прикладі діяльності управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради. З метою вивчення потреб молоді різного віку й напрямів розвитку молодіжної політики у Житомирській міській територіальній громаді в умовах воєнного стану управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту у 2023 і 2024 роках було проведено онлайн-опитування молоді у віці 14–35 років, яка мешкає на території громади. У 2023 році опитування проводилося за ініціативи управління спільно з Державним університетом «Житомирська політехніка», у 2024 році – спільно

з проєктом U-Report – цифровою платформою ЮНІСЕФ.

За даними довідника «Гендерний профіль Житомира» [6] на початок 2022 року у Житомирській міській територіальній громаді кількість молоді у віці 14 – 34 років становила 66 237 осіб. Із них 50,1% – жінки, 49,9% – чоловіки. До повномасштабного вторгнення частка молоді в структурі населення громади складала 25,4%. У 2023 році в опитуванні взяла участь 441 особа, у 2024 – 1112 осіб. У порівняльній таблиці представлено загальний портрет респондентів за роками. Серед опитаних осіб значно, майже вдвічі, переважають жінки, що може свідчити про їхню більшу активність. Переважну частку респондентів обох опитувань, майже 80%, складає молодь, яка навчається, та близько 14% працююча молодь (табл. 1).

Проведення змістовного дозвілля – одна із важливих потреб різних груп населення, в тому числі молодих людей, адже це суттєва складова, яка впливає на відновлення, якість життя, можливості тощо. Порівняно з опитуванням, проведеним до вторгнення, 50,8% респондентів вважають, що в умовах воєнного стану у них змінився підхід до проведення вільного часу. Так, у 2023 році на запитання про проведення вільного часу переважна частина респондентів зазначила – «у соцмережах» – 68,9%; 65,8% відповіли, що проводять вільний час у гро-

мадських місцях (на вулиці); 46,5% обрали варіант «займаюся фізичною культурою та/або спортом»; 35,4% відпочивають на природі та займаються туризмом. У вільний час 37,4% респондентів додатково навчаються, а 23,4% відвідують культурно-масові заходи. 10,9% займаються волонтерством. Порівняно із 2021 роком частка молодих осіб, які займаються волонтерством, суттєво збільшилася, оскільки за результатами попереднього опитування цей показник складав лише 1%. Частка осіб, які займаються волонтерством, дещо знизилася у 2024 році і склала 8,3%. При цьому частка дівчат та жінок значно переважає частку хлопців / чоловіків і в 2023, і в 2024 роках (табл. 2, 3).

Зазначимо, що під час надання відповідей на запитання стосовно проведення вільного часу респонденти мали змогу обрати декілька варіантів відповідей.

Значна частина респондентів зазначила, що проводить вільний часу соцмережах та має хобі. У 2024 році зменшилася частка і жінок, і чоловіків, які займаються фізичною культурою та спортом, порівняно з 2023 роком. Частка хлопців та чоловіків переважає серед тих, хто займається фізичною культурою та спортом. Частка дівчат та жінок переважає серед тих, хто займається волонтерством, додатково навчається, проводить час із друзями, сім'єю, відвідує культурно-масові

Таблиця 1

Розподіл респондентів за родом занять

Вид занять	2023 рік	2024 рік
Навчаюся	78,9%	78,7%
Навчаюся і працюю	1,8%	6,1%
Працюю	14,3%	12,1%
Безробітний(на)	2,3%	1,7%
Інше	2,7%	1,4%

Таблиця 2

Розподіл відповідей респондентів стосовно проведення вільного часу (2023 рік)

Спосіб проведення вільного часу	Жінки	Чоловіки
У соцмережах	66,9%	70%
Додатково навчаюся	41%	29%
Займаюся фізичною культурою та/або спортом	40,3%	55,4%
Проводжу час у громадських місцях (на вулиці)	66,6%	62%
Відвідую культурно-масові заходи	24,9%	14,2%
Відпочиваю на природі, займаюся туризмом	35,8%	27%
Проводжу час у громадських закладах	23,2%	16,2%
Займаюся шопінгом, розвагами	30,4%	12,2%
Займаюся волонтерством	11,6%	6,8%
Інше	2,7%	5,4%

заходи. Як видно заняття дівчат та жінок значно різноманітніші (табл. 3).

Серед найактуальніших проблем молоді Житомирської міської територіальної громади в умовах воєнного часу у 2023 році були названі «зайнятість, працевлаштування» – 55,8%, «стан здоров'я та спосіб життя молоді» – 42%, «мала підтримка молоді з боку держави» – 36,5%, «низький рівень активності молоді» – 37,4%, «необхідність психологічної підтримки молоді» – 41,5%, 26,5% вважають проблемою відсутність / недостатність громадських просторів для молоді, 38,3% озвучили проблему доступного житла, 40,8% висловили невдоволення місцями для відпочинку.

Варто зазначити, що частки відповідей і жінок, і чоловіків суттєво не різняться, окрім проблеми змістовного дозвілля та молодіжних громадських просторів, яку жінки виділяють як проблему більшою мірою, ніж чоловіки (табл. 4).

У 2024 році найактуальнішими проблемами визначено наявність місць для відпочинку та нестачу молодіжних просторів, 46,7% та 37,8% відповідей респондентів відповідно. Також важливими проблемами для вирішення опитані вважають зайнятість та працевлаштування (34,1%), проведення масових заходів (35,0%) та підтримку молодіжних ініціатив (25,8%). Можемо простежити тенденцію щодо зменшення потреби у психологічній підтримці, що може бути пов'язано із певною адаптацією до обставин. Однак потреба у дозвіллі, молодіжних просторах, проведенні масових заходів вказують на важливість питань відновлення, покращення ментального здоров'я тощо. При чому і жінки, і чоловіки акцентують увагу на цих проблемах. Проблема зайнятості є найактуальнішою для вікової категорії 19–24 роки (47,3%), отримання психологічної допомоги – для вікової категорії – 25–34 роки, про-

Таблиця 3

Розподіл відповідей респондентів стосовно проведення вільного часу (2024 рік)

Спосіб проведення вільного часу	Жінки	Чоловіки
Маю хобі	56,0%	48,0%
Соціальні мережі	52,0%	35,3%
Додатково навчаюся	23,8%	12,7%
Займаюся спортом	30,6%	33,8%
Проводжу час з друзями, сім'єю	60,7%	38,7%
Відвідную концерти, виставки	21,6%	6,6%
Подорожую	16,1%	7,8%
Займаюся волонтерством	10,2%	4,6%
Маю ще одну (додаткову) роботу	9,4%	9,0%
Інше	3,5%	6,4%

Таблиця 4

Найактуальніші проблеми для молоді Житомирської міської територіальної громади в умовах воєнного часу (2023 рік)

Найактуальніші проблеми	Жінки		Чоловіки	
Волонтерство	51	17,4%	22	15%
Змістовне дозвілля	69	23,5%	20	14%
Житло для молоді	115	39,2%	55	37,2%
Зайнятість, працевлаштування	164	56%	80	54,1%
Місця для відпочинку	123	42%	57	39%
Проведення масових заходів	81	27,6%	34	23%
Національно-патріотичне виховання	84	29%	35	24%
Низький рівень активності молоді	110	37,5%	54	36,5%
Недостатня підтримка ОМС	48	16,4%	25	17%
Здоровий спосіб життя	127	43,3%	57	39%
Діяльність молодіжних ГО	44	15%	17	11,5%
Мала підтримка молоді з боку держави	115	39,2%	47	32%
Молодіжне підприємництво	50	17,1%	27	18,2%
Громадські простори для молоді	90	30,7%	27	18,2%

блема, пов'язана з місцями відпочинку – для усіх вікових категорій, змістовне дозвілля – 19–34 роки, масові заходи – 19–24 роки, підтримка молодіжних ініціатив – 25–34 роки, нестача молодіжних просторів – для усіх вікових категорій (табл. 5, 6).

Упровадження принципів партисипації потребує активної комунікації з різними цільовими аудиторіями, у тому числі з молоддю. Вона є обов'язковою умовою консенсусу в суспільстві, зокрема молодіжній політиці, тому має ґрунтуватися на об'єктивному знанні потреб молоді. Отримання такого знання стає можливим за допомогою широкого опитування. На основі отриманих даних про громадську думку комунікація стає важелем управління, котрий дозволяє оперативно оцінити дійсне становище, сприяє впровадженню відповідних рішень і практик. Для того, щоб процес досягнення конкретних результатів був якомога дієвішим, для вирішення нагальних проблем, зміни ставлення та поведінки пріоритетних груп неабиякого значення набуває врахування комунікативних каналів, котрим надає переваги цільова аудиторія. Для більшості респондентів (ця тенденція є сталою і для 2023, і для 2024 років) найбільш прийнятні канали отримання інформації – соцмережі, інформаційні онлайн-портали, оскільки

є можливість отримати інформацію в будь-якій точці та будь-який час за умови наявності телефону поруч. Також значна частка опитаних отримують інформацію про молодіжну політику / події для молоді від друзів (табл. 7).

З огляду на результати, Житомирській міській раді варто звернути увагу на покращення наповнення, архітектури та промоції офіційного сайту з орієнтуванням на потреби молоді. Інформування молоді за допомогою друкованої продукції не є ефективним, тому від цього джерела поширення інформації варто відмовитися, що дозволить переспрямувати кошти для більш ефективного використання.

Проведення опитувань молоді, які відбуваються систематично, дозволяють простежувати тенденції, переконуватися у правильності рішень або визначати необхідність їх коригування, тобто діяти оперативно, а не очікувати результатів впровадження середньострокових чи довгострокових цільових програм. Означений підхід допомагає вибудувати послідовність «потреби-пріоритети-послуги», що сприяє орієнтуванню на результат та ефективному використанню бюджетних коштів. Досвід роботи управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради представляє модель роботи з молоддю на основі нового підходу

Таблиця 5

Розподіл відповідей респондентів щодо найактуальніших проблем для молоді Житомирської міської територіальної громади в умовах воєнного часу з розподілом за статтю (2024 рік)

Найактуальніші проблеми	Жінки	Чоловіки
Зайнятість, працевлаштування	36,9%	28,6%
Отримання / надання психологічної допомоги	22,6%	10,1%
Місця для відпочинку	49,2%	42,1%
Змістовне дозвілля (тренінги, курси й т. п.)	28,2%	16,0%
Проведення масових заходів для молоді та за участі молоді	38,4%	28,3%
Підтримка молодіжних громадських організацій та їх ініціатив	29,0%	18,9%
Нестача молодіжних просторів	38,5%	35,8%

Таблиця 6

Розподіл відповідей респондентів щодо найактуальніших проблем для молоді Житомирської міської територіальної громади в умовах воєнного часу з розподілом за віком (2024 рік)

Найактуальніші проблеми	До 14	14-18	19-24	25-34	35+
Зайнятість, працевлаштування	17,9%	33,1%	47,3%	40,2%	32,0%
Отримання / надання психологічної допомоги	11,2%	16,3%	25,3%	28,7%	22,0%
Місця для відпочинку	59,0%	46,9%	42,9%	49,4%	22,0%
Змістовне дозвілля (тренінги, курси й т. п.)	11,9%	18,0%	40,7%	40,2%	28,0%
Проведення масових заходів для молоді та за участі молоді	20,9%	37,1%	43,4%	34,5%	26,0%
Підтримка молодіжних громадських організацій та їх ініціатив	18,7%	22,9%	31,9%	33,3%	38,0%
Нестача молодіжних просторів	30,6%	37,8%	39,6%	37,9%	44,0%

**Розподіл відповідей респондентів щодо джерел інформації про молодіжні події
у Житомирській міській територіальній громаді**

Інформаційні онлайн-портали	31,0%
Сайт міської ради	6,8%
Соціальні мережі	61,6%
Друкована інформаційна продукція	3,2%
Від друзів	30,7%

«від роботи з молоддю до молодіжної участі», який було представлено, обговорено та схвалено до впровадження на засіданні колегії Міністерства молоді та спорту України у грудні 2017 року [7]. Означений підхід враховує територіальні особливості та конкретні потреби молоді, а також базується на міжсекторальній взаємодії.

У ході дослідження було акцентовано увагу лише на одному інструменті партисипації серед багатьох інших. У подальших розвідках було б доцільно розглянути інші практичні кейси щодо застосування опитування як інструменту залучення, а також проаналізувати можливості практичного використання інших методів на рівні роботи з молоддю у громадах.

Висновки. Молодіжна політика держави спрямована на створення умов і гарантій для соціалізації та інтеграції молоді в суспільні процеси, тому є пріоритетним напрямом ефективного розвитку громади і країни в цілому. Відповідно формування сприятливого середовища для зайнятості, освіти, розвитку молоді з урахуванням її запитів і потреб – першочергове завдання органу публічної влади, відповідального за реалізацію молодіжної політики.

Використання інструментів партисипації – важлива складова формування інформаційної відкритості органів місцевого самоврядування загалом та у сфері молодіжної політики зокрема. Це сприятиме відповідному реагуванню на потреби та запити молоді, налагодженню конструктивного діалогу влади та громадськості у сфері молодіжної політики. Використання інструментів парти-

сипації сприяє реальному, а не формальному залученню молоді різних статевих та вікових груп до вирішення нагальних питань, пов'язаних із економічним, культурним, соціальним становищем молоді громади, її участі у прийнятті рішень, громадянській активності, відповідальності, а також сприятиме збільшенню довіри молоді до владних структур.

Позитивні приклади використання методу опитування як інструменту партисипації для визначення потреб молоді можемо простежити в діяльності управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради. Завдяки проведенню періодичних опитувань виконавчий орган ради не лише визначає потреби молоді громади, оптимальні шляхи комунікації, а й простежує динаміку змін, що згодом відображається на прийнятті рішень, внесенні змін до цільової місцевої програми для ефективнішого використання коштів місцевого бюджету. Так, за результатами проведених опитувань потреб молоді громади у 2024 році було створено молодіжну раду для залучення молодих людей до прийняття рішень (розпорядження міського голови від 08.11.2024 №1021), у 2025 році виділено приміщення для створення молодіжного центру (рішення виконавчого комітету Житомирської міської ради від 05.03.2025 №254), підтримано молодіжні гранти (розпорядження міського голови від 13.03.2025 №223) тощо. Нині, у складні часи соціальних змін і воєнного стану, критично важливого значення набуває повноцінна участь різних груп молоді у вирішенні проблемних питань, котрі впливають на якість їхнього життя.

Список літератури:

1. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27 квітня 2021 року № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (дата звернення: 25.02.2025).
2. Головатий М. Ф. Державна молодіжна політика як феномен суспільного розвитку і нова парадигма державотворення у країнах перехідного стану. URL: <https://surl.ln/zsjdve> (дата звернення: 25.02.2025).
3. Кравченко М. В., Колесніченко О. М. Особливості партисипації в умовах пандемії. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2021/37.pdf (дата звернення: 25.02.2025).
4. Громадська участь як визначальний фактор розвитку територіальної громади. Партисипація у стратегуванні розвитку громади. Досвід територіальних громад Донеччини та Луганщини : посібник / упоряд. О. Ніжник. 2021. URL: <https://surl.cc/dryrpw> (дата звернення: 25.02.2025).

5. Євченко О. В. Рекомендації з використання методу опитування як елементу партисипації : метод. рекомендації. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. 40 с.
6. Гендерний профіль Житомира : довідник. Житомир : ФОП Оржехівський, 2024. 24 с. URL: <https://zt-rada.gov.ua/?departments=254> (дата звернення: 25.02.2025).
7. Про модель реалізації молодіжної політики на рівні міської / селищної / сільської ОТГ : Рішення колегії Міністерства молоді та спорту України від 27 грудня 2017 року № 7-1/3/17. URL: <https://surl.lt/хувіар> (дата звернення: 02.03.2025).
8. Гуцалова М. В. Державна молодіжна політика як фактор залучення молоді до участі у державотворчих процесах. *Наукові праці*. Сер. : Політологія. 2009. Т. 110. Вип. 97. С. 85–88. URL: <https://surl.lu/khkyex> (дата звернення: 02.03.2025).
9. Кривачук Л. Державна молодіжна політика з питань неповнолітніх в Україні (державно-управлінський аспект) : монографія. Львів: ЛДФА, 2009. 240 с. URL: <https://surli.cc/wbhzof> (дата звернення: 02.03.2025).
10. Луценко С. Особливості реалізації молодіжної політики в Україні та за кордоном: управлінський аспект. URL: https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol4/23_2016.pdf (дата звернення: 25.02.2025).
11. Хашиєва Л. В. Теоретичні основи модернізації системи державного управління на засадах комунікативної парадигми. Актуальні проблеми державного управління. 2012. № 1. С. 98–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2012_1_14 (дата звернення: 25.02.2025).
12. Левченко О., Величко Н., Ковшун Л. Партисипативний підхід та практики на рівні громади : посібник для громадських активістів та всіх зацікавлених. URL: <https://www.hubs.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/partysypatyvnyj-pidkhyd.pdf> (дата звернення: 25.02.2025).
13. Youth and democracy. Survey results. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3181> (дата звернення: 25.02.2025).

Yevchenko O. V., Yablonska N. M. USE OF PARTICIPATORY TOOLS IN THE IMPLEMENTATION OF YOUTH POLICY AT THE TERRITORIAL COMMUNITY LEVEL

The article discusses the main advantages of applying participatory tools to the implementation of youth policy at the local level, reveals the importance of taking into account the needs of target audiences by involving different groups of young people in surveys, and identifies the opportunities provided by the use of the participatory principle to the executive body of the local council responsible for implementing youth policy in the community. The results of the survey of youth in the Zhytomyr city territorial community in 2023 and 2024 are analyzed in comparison with the period before the full-scale invasion, and the possibilities of using the survey results to improve the community's youth policy and involve young people in its development and implementation are outlined. On the example of the activities of the Department of Family, Youth and Sports of the Zhytomyr City Council, the importance of conducting surveys of the youth audience and ways to create favorable conditions for youth development, to identify priority areas of youth policy based on the needs of young people of different age, social and gender groups are shown. The author examines the issues of public administration in the field of youth policy through the prism of establishing partnerships between local governments and youth. It is proved that participatory governance helps to unite the community and to cooperate effectively to improve the quality of life of citizens. The authors of the article consider the possibilities for the formation of a more effective youth policy, which largely depends on the combined efforts of power structures, civic organizations and youth representation as the main carrier of innovative potential, because young people act as a driving force in important processes, acutely reacting to injustice and not afraid to defend his own opinion.

Key words: participation, survey, competence, communication, youth, community, needs, priority, management, municipality.